

«απεκδυόμενος την εγκοσμιότητά του»

ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ: Ημερολόγιο
ενός αθέατου Απριλίου. Αθήνα,
Νεφέλη, 1985. Σελ. 62.

Έχοντας μνηθεί μέσα στο υπερβατικό φως της ποίησης του Ελύτη (όταν έγραφα το δοκίμιο: «Οδυσσεάς Ελύτης - Ένα όραμα του κόσμου») και έχοντας ταξιδέψει σαν «πλεούμενο» κι εγώ μέσα στη «δημητριακή θάλασσα» των χρησμών του, βρίσκω πως τούτο το τελευταίο βιβλίο του, το «Ημερολόγιο ενός αθέατου Απριλίου» είναι η πιο συγκλονιστική στιγμή της ποίησής του. Είναι η ύστατη τραγική κραυγή, καθώς, απεκδυόμενος την εγκοσμιότητά του, αντιμετωπίζει το αναπότρεπτο κοσμικό «τέλος».

Τραγική στιγμή ποιητικού και υπαρξιακού απολογισμού. Τραγική αμφισβήτηση και αντιφατική αγωνία. Το κοσμικό δέος, το «μαύρο κενό», ο γκρεμός - που «έβαλε ήρεμα στο πλάι του» -, σε εναλλαγή με την ανάδραση στη θέωση και στη Λάμψη-Γνώση, είναι η αιμάσσουσα αντιφατικότητα μιας συνείδησης εναγώνιας μπρος στο πλησίασμα της μεγάλης τελικής Ώρας.

Έχοντας διώσει τόσο βαθιά και απόλυτα την πορεία της ποίησής του, την αναζήτηση της υπερβατικής Αλήθειας, την αγωνία του Αγνώστου, βρίσκω σε τούτη την τελευταία ποίησή του αίμα τα σημάδια της αγωνίας.

Στο ποίημα «Τεταρτη, 8γ», μας λέει:

«Έτσι, στο μάκρος μιας ζωής
με τόση δυσκολία στερημένης,
δεν έχοντε απομείνει παρά μια
μισοκαταστραμμένη πόρτα και
πολλές μεγάλες σάπιες ανεμώ-
νες του νερού. Κείθε περνάω
και πάω - πού ξέρεις; - για μια
κοιλιά γλυκύτερη από την πα-
τρίδα».

Ποιος ξέρει; Μπορεί εκείνη η άλλη Διάσταση, ο άλλος Καιρός, να είναι μια πατρίδα γλυκύτερη από την υλικότητα του κόσμου. Ποιος ξέρει; Γλυκύτερη από την ποιότητα και πυκνότητα της κοσμικής μας υπόστασης. Γιατί, σίγουρα, τούτη η ποιότητα και πυκνότη-

τα του άστρου μας δε θα υπάρχει Εκεί.

Κι αναρωτιέται:-

Άραγε νά 'ναι η μοναξιά σ'
όλους τους κόσμους η ίδια;

Κάποτε θα ήθελα να γράψω μια εκτενή μελέτη πάνω στην ποίηση του βιβλίου αυτού. Γιατί βρίσκω πως ο κάθε στίχος είναι και μια αναφορά σε παλαιότερες «θέσεις» του Ποιητή. Ο κάθε στίχος είναι και μια τραγική αναφορά που παλλοροεί στις υπαρξιακές πηγές της ποίησής του.

Μια πορεία νόησης, ενόρασης, διείσδυσης, λάμψης, που πυρπολήθηκε στο μάκρος της ζωής.

Η ποίηση τούτη είναι η στιγμή της Λάμψης.

Απεκδυόμενος την υλικότητα του κόσμου, έφτασε στην εσωτερική Λάμψη. Έφτασε στον Απόλυτο Πόνο. Γιατί η νεότητα, οι αναμνήσεις, ο έρωτας, είναι ταυτόσημα με την κοσμική αυτή «υλικότητα» που αποχωρίζεται.

Τώρα θά 'χει βουλιάξει ο κό-
σμος
με τα δύο του λοξά κατάρτια
έξω απ' το νερό

Κι εγώ, σα νά 'μαι αληθινός, θα
γράφω ακόμη.

Θα γράφει ακόμα και στον άλλον Καιρό! Πώς να μην αναλογιστώ στίχους του που είχα αναλύσει παλιότερα και που τώρα τους βρίσκω διωμένους ξανά μέσα στην

πυρπολημένη πια από τα χρόνια ψυχή του!

Καταχωρώ τούτους τους ωραίους στίχους:

Οι καμπάνες ανοίγουν αφηλά,
μ' ακούς

Ένα πέρασμα βαθύ να περάσω
Περιμένουν οι άγγελοι με κεριά
και νεκρώσιμους ψαλμούς

Πουθενά δεν πάω, μ' ακούς

Ή κανείς ή κι οι δύο μαζί, μ'
ακούς

Μεταφέρω και μια παράγραφο από το βιβλίο μου: «Οδυσσεάς Ελύτης - Ένα όραμα του κόσμου»:

«Τούτη τη στιγμή μπορώ να συλλογιστώ τον Ποιητή με την άγνωστη Ψυχή του, να περιμένει στο βαθύ εκείνο πέρασμα με τους ουράνιους αγγέλους και τους νεκρώσιμους ψαλμούς για να περάσει. Εκείνος οραματίστηκε το βαθύ πέρασμα και έχοντας ζήσει μια ολόκληρη ζωή μ' αυτή την άγνωστη Ψυχή του, την πηγή των χρησμών της ποίησής του, μ' αυτή τη θεϊκή Λάμψη που μέσα της πόνεσε αναζητώντας μιαν άλλη Αλήθεια, δε θέλει πια να την αποχωριστεί. Θέλει να περάσει μαζί στον άλλο Καιρό. Στον άλλο κύκλο της Ύπαρξης.»

Και παρακάτω συνεχίζει:

«Σ' άλλη γη, σ' άλλο αστέρι, μ'
ακούς

Δεν υπάρχει το χώμα, δεν
υπάρχει ο αέρας

Που αγγίξαμε, ο ίδιος, μ'
ακούς»

Μεταφέρω άλλη μία παράγραφο από την ανάλυση του βιβλίου μου: «Σ' άλλη γη, ή σ' άλλο αστέρι, εκεί που θα μεταναστεύσει, σαν το λαβωμένο πουλί το δαρμένο από άγνωστους ανέμους, η Ψυχή, κλείνοντας την πονεμένη άβυσσο της γέννησής της και της εγκόσμιας πε-